

πολλὰς ἀηδεῖς τοῦ βίου περιστάσεις, ὅχι ὡς συνεισ-
σμένον φαγητόν.

Συμπεραίνεται ἐκ τούτων, ὅτι γενικῶς ἡ ἀστείότης
τῶν ἔθνων προχωρεῖ ἀναλόγως μὲ τὴν παιδείαν καὶ
ἡμέρωσιν αὐτῶν. Ἡ ἀληθὴς παιδεία τελειοποιεῖται
ἀπὸ τῆς φιλοσοφίας καὶ τῆς φιλογολίας τὴν ἔνωσιν, ἐκ
τῆς ὁποίας γεννᾶται μεταξύ πολλῶν ἄλλων καλῶν καὶ
ἡ σκηνικὴ ποίησις, καὶ ἐξαιρέτως ἡ καλὴ κωμῳδία,
εἶδος καὶ αὐτὴ τῆς εὐτραπείας, ἡ μᾶλλον αὐτὴ ἡ εὐ-
τραπεία καὶ ἀστείότης, μεταβαίνουσα ἀπὸ τὰς μερικὰς
τῶν πολιτῶν ἀναστροφὰς καὶ συνομιλίας, εἰς ἐπήκοον
ὅλου τοῦ ἔθνους, καθυμένον εἰς τὰ θεάτρα. Ὅποιον
ἔθνος λοιπὸν ἔχει σχετικῶς πρὸς τὰλλα σοφώτερον
θέατρον, εἶναι καὶ ἀστειώτερον καὶ ἡμερώτερον εἰς τὰ
ἡθῃ. Τοιοῦτοι ἐστάθησαν μεταξύ τῶν παλαιῶν οἱ
Ἀθηναῖοι, καὶ εἶναι μεταξύ τῶν νέων οἱ Γάλλοι.

Ἐξεναντίας, εἰς τὰ βάρβαρα ἔθνη ἀληθινοὶ εὐτρά-
πελοι, ἡ ὀλότελα δὲν εἶναι, ἡ πολλὰ σπανίως εὐρίσκον-
ται. Τοιούτων ἔθνων μέγα μέρος κλίνει εἰς τὴν ἀγρο-
κίαν, καὶ οἱ θέλοντες νὰ ἀστείεῦνται, γίνονται βωμο-
λόχοι. Εἰς αὐτὰ οἱ ὑπερέχοντες διὰ πλοῦτον, ἐξουσίαν,
ἡ βίου περιστάσιν ἄλλην τινα, εἶναι οἱ περισσότεροι
ἀγροικοί, ἡγουν οὐτ' αὐτοὶ ἀστείεῦνται, οὐτ' εἰς ἄλλους
συγχωρῶν νὰ γίνωνται πρὸς αὐτοὺς ἀστεῖοι. Ἡ τυ-
ραννία εἶναι τὸ ἀγελαστότερον πρᾶγμα τοῦ κόσμου·
καὶ ἂν ποτὲ γελάσῃ, ὁ σαρκόνιός της γέλως, ὁμοῖος μὲ
τὰς προδρόμους σφοδρᾶς ἀνεμοζάλης ἀστραπᾶς, προμη-
νύει ὀλεθρίαν τινα καταστροφὴν. Ἀλλ' ἐὰν δὲν ὑπο-
φέρῃ τὴν ἀστείότητα, συγχωρεῖ καμμίαν φορὰν ὅμως
τὴν βωμολοχίαν, τὴν πληρόνει, καὶ πολλάκις μὲ μεγά-
λας δωρεὰς τὴν ἀνταμείβει. Τοῦτο ἀρκεῖ νὰ γεννήσῃ
εἰς τὸ ταπεινὸν μέρος τοῦ ἔθνους πολλὰ βωμολόχα ἀν-
δράποδα, καταγιγόμενα μὲ παντοίους τρόπους νὰ κι-
νήσωσιν εἰς γέλωτα τοὺς ὑπερέχοντας, διὰ νὰ μὴ κλαίω-
σιν αὐτοί. Ἡ ἀληθὴς ἀστείότης δὲν ἔχει χωρὴν πλὴν
μεταξὺ ἐλευθέρων, ἰσονόμων, καὶ φωτισμένων ἀνθρώπων,
ὡς καὶ τὰ παντὸς εἶδους ἄλλου παιγνίδια γίνονται με-
ταξὺ φίλων καὶ ἀδελφῶν, ὅχι ἀπὸ ξένους πρὸς ξένους.
Εἰς τὰ βαρβαρωμένα ἔθνη, ἂν ἐπιθυμῇς ἀστείότητα,
ἡ καὶ ἀστείότητος εἰδῶλον, πρέπει νὰ ἐρευνήσῃς, ἂν
εὐρίσκεται τι μέρος τῆς ἐπικρατείας, τοῦ ὁποίου οἱ κά-
τοικοι ἔχουν κάποιαν ἡμερότητα, κάποιον ὀρθῆς πολι-
τείας καὶ ἀδελφικῆς ἰσότητος ὁμοίωμα. Ἐκεῖ θέλεις
εὐρεῖν ἀστεῖους, ἡ τοῦλάχιστον φιλαστεῖους, πολλούς·
ἐκεῖ θέλεις ἰδεῖν καὶ τὴν ἀγέλαστον ἀγροικίαν, καὶ τὴν
καταγέλαστον βωμολοχίαν, ἀφανιζομένας, καθόσον
ἀφανίζεται τῶν κατοίκων ἡ βαρβαρότης, διὰ τῆς μα-
θήσεως καὶ παιδείας τῶν καλῶν.—ΚΟΡΑΗΣ.

Ο ΝΟΥΣ ἀπαιτεῖ καλλιέργειαν διὰ νὰ ἔκταθῇ. Ὁ-
μοιάζει τὸ εἰς τὸν χάλικα κεχυμένον πῦρ, τὸ ὅποιον
τότε μόνον φανερῶνται, ὅποταν συγκρουσθῇ μὲ τὸν χά-
λυβα.

ΒΡΕΦΟΚΤΟΝΙΑ.

ΤΟ ἔθιμον τῆς βρεφοκτονίας μολύνει τὰ χρονικὰ τοῦ
κόσμου ἐκ τῆς πλέον μεμακρυσμένης ἐποχῆς, ἂν καὶ
διάφοροι ἐστάθησαν κατὰ διαφόρους αἰῶνας καὶ τόπους
αἱ ἀφορμαὶ τῆς ἀπανθρώπου πράξεως. Εἰς τὴν Σπάρ-
την, καὶ εἰς ἄλλας τῶν ἀρχαίων Ἑλληνίδων πολιτειῶν,
ἐφθεύοντο κατ' ἐπιταγὴν ἢ κατ' ἄδειαν ὅσα τέκνα
ἐγεννῶντο δύσμορφα ἢ ἀσθενῆ. Οἱ Ῥωμαῖοι ἐξέθεταν
ἢ ἐθανάτουσαν ὅχι μόνον τὰ ἡμισερά ἢ βασανισμένα,
ἀλλὰ καὶ τινα ὑγιέστατα, ὡς ἐμπόδιον τῆς ὑπεραυξή-
σεως τοῦ πληθυσμοῦ. Τὴν κακουργίαν ταύτην ἐχαλί-
νωσε πρῶτον ἡ ἐξάπλωσις τῆς Χριστιανικῆς θρησκείας·
κατὰ δὲ τὸ 315 Σ. Ε. Κωνσταντῖνος ὁ Μέγας διέταξε
νὰ ζωοτροφῶνται μὲ δημόσιον δαπάνην τὰ τέκνα τῶν
ἀπόρων, καὶ ἐπέθηκε βαρεῖας ποινὰς εἰς τοὺς ἀπαν-
θρώπους γονεῖς. Τὸ κακὸν ὅμως ἐπεκράτησεν, ἂν καὶ
μετριώτερον, ἕως τῆς βασιλείας τοῦ Οὐαλεντινιανοῦ.
Μεταξὺ τῶν συγχρόνων βαρβαρικῶν ἔθνων, παρεκτός
τῆς ἐνδείας, αἱ διὰ τοὺς θεοὺς αὐτῶν ἀπαιτούμεναι
θυσίαι ἔτι μᾶλλον ἔφεραν εἰς τὸ αὐτὸ ἐγκλημα τοὺς
ἀνθρώπους.

Τὴν σήμερον, ἂν καὶ δὲν ἦναι πούποτε διὰ νόμου
ἐπικεχυρμένη ἡ ἐπιτεταγμένη ἡ βρεφοκτονία, πολλὰ
ὅμως συγχωρεῖται. Εἰς τὴν Κίαν πάμπολλα θηλυκὰ
νήπια φονεύονται ἅμα γεννηθῶσι. Μεταξὺ τῶν Ἰνδῶν
αὐτὸ τοῦτο ἐπεκράτει τὰ μέγιστα, καὶ μολονότι τῶν
Ἀγγλῶν ἡ ἐπιβρῶ ἐμπόδισε πρὸς καιρὸν ἡ ὀλιγόστευσε
τὸ δεινόν, πάλιν ὅμως κατὰ δυστυχίαν σχεδὸν ἀνέλαβε
τὴν προτέραν ἰσχύν του· εἰς τὰς ἐπιπλήξεις τῶν Βρε-
τανῶν ἀξιωματικῶν ἀποκρίνονται οἱ ἐντόπιοι, ὅτι
Προκί-
ζετε τὰς θυγατέρας μας, καὶ τότε τὰς ἀφίνομεν νὰ
ζῶσι. Περὶ τῆς νήσου Ταπροβάνης παρατηρεῖ σφοδρῶς
Ἀγγλος περιηγητής, ὅτι ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀρρένων ὑπερ-
έβαινε τὸν ἀριθμὸν τῶν γυναικῶν ὡς 20,000· εἰς μίαν
περιοχὴν ἦσαν πεντήκοντα πέντε γυναῖκες διὰ πᾶσαν
ἐκατοστὴν ἀνδρῶν· εἰς τὰ μέρη δ' ἐκεῖνα, ὅπου ὁ ἀριθ-
μὸς ἦτον ἴσος, οἱ κάτοικοι ἦσαν σχεδὸν ἐξ ὀλοκλήρου
Μουσουλμάνοι. Ἐνταῦθα, ὡς καὶ εἰς τὴν Ἰνδοσταν,
ἡ δυσκολία καὶ ἡ δαπάνη τῆς τῶν θήλειων τέκνων ἀνα-
τροφῆς, καὶ τὸ ἀπίθανον τοῦ νὰ νυμφευθῶσι ποτὲ χωρὶς
προῖκα, ἐνῶ ἡ ἀγάμος ζωὴ θεωρεῖται ὡς ἀτιμος, εἶναι
τὰ παρακινούντα εἰς τὴν πράξιν τοῦ ἐγκλήματος αἷτια.
Μεταξὺ τῶν Μωαμεθανῶν ἐλαττοῦται μεγάλως ἡ ἀνάγκη
τῆς δεινῆς ταύτης κακουργίας ἀπὸ τὴν σχεδὸν
πανταχοῦ ἐπικρατοῦσαν συνήθειαν τῆς ἐκτρώσεως. Εἰς
τὰς πολυπληθεῖς νήσους τοῦ Εἰρηνικοῦ ὠκεανοῦ ἐνεργεῖται
ἡ βρεφοκτονία τόσο ἐκτεταμένα, ὥστε τινὲς
αὐτῶν κάποτε, καὶ τοῦ λοιμοῦ συμβοηθήσαντος, σχεδὸν
ἡρμώθησαν ἀπὸ ἀνθρώπους. Ὅποτε ὁ διαβόητος
πλοίαρχος Cook ἐπεσεφόρη τὴν Ὀταχείτην, (μίαν τῶν
Κοινωνικῶν Νήσων), εὗρηκε τὸν πληθυσμὸν ὑπὲρ τὰς
200,000· ἀλλὰ καταρχὰς τῆς παρουσίας ἐκατονταετη-
ρίδος εἶχεν ἐκπέσειν εἰς μόνον 5000 ἢ 6000· τοῦτο δὲ

προέκυψεν ὡς ἐπιτοπλεῖστον ἀπὸ τὴν συνήθειαν τῆς βρεφοκτονίας. Ἀγγλος συγγραφεὺς, πολλοὺς χρόνους διατρίψας εἰς τὴν νῆσον ταύτην, λέγει ὅτι μὲ κάμμιαν γυναῖκα δὲν συνωμίλησε, μητέρα χρηματίσασαν ἐπὶ τῆς εἰδωλολατρίας, ἥτις νὰ μὴν εἶχε βάψει τὰς χεῖρας εἰς τὸ αἷμα τοῦ ἰδίου τῆς τέκνου. Ὁμοίως εἰδήσεις λαμβάνομεν ἀπὸ σχεδὸν ὅλα τὰ βόρεια μέρη τῆς Ἀμερικῆς, ἀπὸ τὸν Ὑδρόνειον Κόλπον, τὴν Λαβραδορίαν, τὸ Μεξικόν, κτλ. ἀλλ' εὐχάριστον καταπολλὰ εἶναι, ὅτι εἰς ὅλας, ἐν τῶν πρώτων καὶ μεγαλητέρων ἀγαθῶν, ἀφ' ὧσα ἠκολούθησαν τὴν εἰσαγωγὴν τοῦ Χριστιανισμοῦ καὶ τοῦ πολιτισμοῦ, ἐστάθη τῆς βδελυρᾶς ταύτης συνηθείας ἡ ἐλάττωσις ἢ καὶ παντελὴς παῦσις.

Εἰς χώρας πλέον πεπολιτισμένας, μολονότι θεωρεῖται μὲ τὴν ἐσχάτην φρίκην ἡ βρεφοκτονία, καὶ τιμωρεῖται ὑπὸ τῶν νόμων αὐστηρότατα, μ' ὅλον τοῦτο, ἡ δαπάνη καὶ ὁ κόπος τῆς τῶν τέκνων διατηρήσεως, καὶ ὁ φόβος τῆς αἰσχύνῃς καὶ ἀτιμίας, ἔχουν ἱκανὴν δύναμιν, ὥστε νὰ παρακινῶσι τινὰς εἰς τὸ φοβερόν τοῦτο κακούργημα.

ΔΕΙΣΙΔΑΙΜΟΝΙΑΙ ΔΗΜΩΔΕΙΣ.

Συνέχεια καὶ Τέλος ἀπὸ Σελ. 148.

Εἰς τὴν ὥρην ποτὲ νεανίσκον, ὅστις, πνιγρὰν τινα τοῦ καλοκαιρίου νύκτα, σηκωθείς ἀπὸ τὴν κλίνην αὐτοῦ νὰ περιπατήσῃ εἰς τὸν θάλαμον, ἴδεν ἄνθρωπον εἰς τὸ ἀπέναντι μέρος τοῦ κοιτῶνος. Πολὺ ἐτρόμαξε, καὶ σταθεὶς ὀλίγον, ἐκύτταζεν αὐτόν· ἔπειτα δ' ἐσύρθη ὀπισθεν τῆς κλίνης, διὰ νὰ παρατηρῇ τοῦ ἀνθρώπου τὰ κινήματα. Ἐπειδὴ ὅμως, ὅτ' ἔκυψεν αὐτὸς, ἔκυψε καὶ ἡ μορφή, κατέλαβεν ὅτι παρετῆρει τὴν ἰδίαν αὐτοῦ ἀντανάκλασιν εἰς τὸ κάτοπτρον. Ἀνὴρ ὀλιγώτερον θαρράλεος, ἢ εὐερέθιστος ἀπὸ νευρικὴν ἀδυναμίαν, ἤθελεν ἐκφωνήσῃ, Φάντασμα! καὶ ἤθελεν ἐπιμένειν, ὅτι δὲν ἤμπορουσε νὰ μὴ πιστεύῃ τῶν ἰδίων του αἰσθήσεων τὴν μαρτυρίαν.

Καὶ ἄλλο τι ἀρμόζει νὰ ἀναφερθῇ ἐνταῦθα, δεικνύον πόσον εὐκόλως ἀπατῶσι τὸν ἄνθρωπον φαινόμενα, ἀπλουστάτης ἐξηγήσεως ἐπιδεκτικά. Γηραλέα τις ἐπασχε πρὸ πολλοῦ· μίαν δὲ τῶν ἡμερῶν, μετὰ τὴν μεσημβρίαν, ἐνῶ ἐκάθητο εἰς τὸν θάλαμον μετὰ τινος φίλης νεάνιδος, ἥτις πάντοτε τὴν ἐσυντρόφευεν, ἐφάνη ἑξαφνα ὅλος ὁ θάλαμος πεφωτισμένος. 'Τί εἶν' αὐτό;' εἶπεν ἡ γηραλέα. Ἐκύτταξαν ἀμφοτέραι, καὶ ἴδαν τὸ παράξενον φῶς λάμπον ἐπὶ τοῦ τοίχου. Πρὸς ἓνα τῆς οἰκογενείας, ὅστις μετ' ὀλίγον εἰσῆλθεν, εἶπεν ἡ κυρία, 'Τώρα ἔλαβα νοθεσίαν, ἥτις μὲ λέγει ὅτι εὐρίσκομαι πολλὰ πλησίον εἰς τὸ τέλος μου.' Ἐὰν μόνῃ ἔβλεπε τὴν ὄρασιν, εὐκόλως ἤθελεν ἅπαντες τὴν ἀποδώσειν εἰς φαντασίαν πάσχουσαν, ἀλλ' ἐξίσου εἶχεν ἰδεῖν αὐτὴν καὶ ἡ νεᾶνις· τρόπος δὲν ἦτο νὰ ἐξηγηθῇ, καὶ αὐτοῦ ἔμεινε τὸ πρᾶγμα. Τὴν ἐλαχίστην ἀμφιβολίαν δὲν ἤσθάνετο ἡ κυρία ὅτι ἐνουθετήθη νὰ ἐτοιμασθῇ διὰ τὸν θάνατον, καὶ εἰς μίαν ἢ δύο ἐβδομάδας ἀπέθανεν.

Ὀλίγον δὲ μετὰ τὴν ἀποβίωσιν αὐτῆς ἐφανερῶθη, ὅτι παῖδες τινὲς τοῦ σχολείου διεσκέδαζαν, διὰ τινος μεγάλου κατόπτρου ἀντανάκλασεις ῥίπτοντες εἰς τοὺς οἴκους τοῦ χωρίου. Ὁλόκληρον τὸ τοῦ φαντάσματος μυστήριον ἐξηγήθη τοιούτῳ τρόπῳ.

Ὅποισδ' ἴδωσι γνωρίζων τὰς θαυμασίους δυνάμεις τῆς ἐγγαστριμυθίας, ἐξεύρει ὅτι δύναται τις νὰ καταχρασθῇ αὐτὴν τὴν δύναμιν πρὸς σπουδαιοτάτην ἐνόχλησιν τῶν δειλῶν. Ὁ ἐγγαστρίμυθος εὐκόλως ἐμπορεῖ νὰ κάμῃ ν' ἀκουσθῶσιν εἰς διάφορα τοῦ οἴκου μέρη φωναὶ παράξενοι, στεναγμοὶ, κρότοι, κτλ., καὶ συγχρόνως νὰ περιφέρεται μετὰ τῆς οἰκογενείας, ἀνύποπτος θεατῆς. Πολλοὶ συνέβησαν τοιαῦτα, τρόμου μὲν ὑπερβολικοῦ πρόξενον εἰς τοὺς ἐνοικοῦντας, εὐθυμίας δὲ μεγάλης πρὸς τὸν ἀστεῖζόμενον.

Ἐπάρχει διήγημα περὶ τινος πλοίου, τὸ ὁποῖον ἐπρόφθασε νηνεμία κατὰ τὸ μέσον τοῦ Ἀτλαντικοῦ θερμῆν τινα ἡμέραν τοῦ καλοκαιρίου· ἡ ἀτμοσφαῖρα ἦτο καθαρά, καὶ ὁ οὐρανὸς γαλήνιος, ἐκτὸς ὀλίγων νεφῶν μετ' ἐριώδους λευκότητος περιπλεόντων. Ἐνῶ δὲ οἱ μὲν ἀξιωματικοὶ τοῦ πλοίου ἦσαν κεκλιμένοι ἐπὶ τοῦ τῆς πύρας καταστρώματος, οἱ δὲ ναῦται περιεκυλόντο τῇδε κάκεῖσε μὲ τὴν ῥαθυμίαν, ἥτις συνήθως προέρχεται ἀπὸ γαλήνην εἰς τὸ πέλαγος, ἐξεπλάγησαν ἅπαντες, ἰδόντες μακρὰν εἰς τὸν ὀρίζοντα, ὅπου ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ θάλασσα ἐφαίνοντο συνερχόμενα, καράβιον μὲ ὅλα τὰ πανία πλέον κατὰ τὸν οὐρανόν· ἦτο δὲ ἄνω κάτω, πρὸς τὴν θάλασσαν ἔχον τὰ κατάρτια. Οἱ ναῦται μὲ τὴν συνήθειαν αὐτῶν δεισιδαιμονίαν κατετρόμαξαν, στοχασθέντες αὐτὸ βέβαιον προμήνυμα τοῦ ἰδίου των ὀλέθρου· ἀλλ' οἱ ἀξιωματικοὶ, κάλλιον γνωρίζοντες τῆς φύσεως τὰς νόμους, διέκριναν ἀμέσως ἐκπληκτικὸν καὶ ἀξιολογώτατον φυσικὸν φαινόμενον. Ἀπὸ τὴν ἀτμοσφαιρικὴν ἰδιαιτέραν κατάστασιν, καὶ τὴν θέσιν τῶν νεφῶν, ἐσχηματίσθη κατόπτρου* εἶδος, εἰς τὸ ὁποῖον, διὰ τῆς φυσικῆς ἐνεργείας τοῦ ἀντανάκλωμένου φωτὸς, ἐθεώρησαν τὴν εἰκόνα πλοίου μακρυνοῦ, μὴ ἀναβάντος εἰσέτι τὸν ὀρίζοντα. Ὀλίγας ὥρας μετὰ τὴν ὀπτασίαν, ἐφάνη τὸ πλοῖον εὐκρινῶς, ἐπὶ τῶν κυρτῶν ὑδάτων ὑψούμενον.

Ἄλλο τι, ὅπως οὖν ὁμοιον, δεικνύει ἔτι μᾶλλον πῶς δύνανται νὰ ἐξηγηθῶσι δι' ἐγνώσμενων ἀρχῶν ὅσα κατὰ πρῶτον φαίνονται ὑπερφυσικά. Γαλήνιον τινα ἡμέραν, οἱ ναῦται καράβιον, πολλὰ μίλια τῆς ξηρᾶς ἀπέχοντος, ἤκουσαν ἑξαφνα τὸν ἦχον κώδωνος. Κάνεν ἄλλο πλοῖον δὲν ἐβλέπετο· ἀνέβησαν εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ καταρτίου, ἀλλ' οὐτ' ἐκεῖθεν τίποτε δὲν ἀνεκάλυψαν· ἡ θρηνηρὴς δὲ μονοτονία τῶν μυστηριωδῶν ἐκείνων ἡχῶν ἐνέβαλεν ὠχρότητα εἰς τὰς παρειὰς πολλῶν εὐρώστων θαλασσινῶν. Ἐπιστημονικοὶ ὅμως ἄνδρες ἐπὶ τοῦ πλοίου δια-

* Διαφόρων εἰδῶν κάτοπτρα ὑπάρχουν, ποτὲ μὲν ἀπὸ ὕαλον, ποτὲ δὲ ἀπὸ ἐστῆσιβωμένον γυάλινον κατεσκευασμένα. Τὸ ὕδωρ εἶναι κάτοπτρον, εἰς τὸ ὁποῖον βλέπει τις τὰ ἐπὶ τῶν ὁχθῶν τοῦ ποταμοῦ δένδρα· καὶ ἀπὸ τοῦς ἀστέρους δὲ, τοῦς εἰς τὸν οὐρανὸν πλέοντας, εἰκόνες πολλαῖς ἀντανάκλῶνται, ὡς ἀπὸ ποντῶν καθρέπτων.